

Narodna Straža

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZ-
MJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU
NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK, POŠT. PRET. 17. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

BROJ 35.

ŠIBENIK, 8. RUJNA 1927.

GODINA VII.

Braćo hrvatski izbornici Dalmacije!

U nedjelju 11. rujna ove godine zvani ste, da svojim glasovima i svojim povjerenjem izaberete ljude, koji će Vam kao narodni zastupnici braniti i biti s Vama u Vašoj žalosti i radosti jedno. Biračko pravo jest najjače oružje naroda, kojim on kaže, što misli i osjeća, dijeli pravdu i sudjeluje kao trubdenik u gradnji svoje budućnosti.

Ovogodišnji izbori vodit će se s pitanjem naroda, težača i radnika: „Je li ti dobro?“ I uočimo li teško stanje, u kojemu se narod nalazi, ne će biti toga težača i radnika, koji bi kazao, da mu je dobro i da mu ništa ne fali. Jer, braćo hrvatski izbornici, dosta je da pogledamo svoje domove i vidjet ćemo žalost. 3000 naše braće i sestara, od toga preko 1800 težača i ribara, mora da godišnje bježi iz Dalmacije u strani svijet, jer nebrigom vlade, u kojoj su toliko sjedili radikali, demokrati i radićevci, nije ništa učinjeno za kolonizaciju dalmatinske sirotinje po plodnim krajevima naše države. Tri hiljade ljudi ostavlja na desetke hiljada gladnih otaca i majka, slabih žena i djece, i recite nam, braćo Hrvati, kako bismo mogli, a da nas stid ne oblije, dati svoje povjerenje ljudima, kojima je dalmatinska bijeda bila deveta brigada!

Braćo hrvatski težači i ribari!

Vas u našoj državi ima najviše, ali krivnjom onih, u čije ruke je palo narodno povjerenje, Vi ste deveta rupa na svirali. Vi snašate velike poreske terete, na glavu svakoga državljana dolazi srazmjerno, makar bio on i dijete i starac nemoćni, 1000 dinara godišnje. Pa ni sa novcem, koji ste Vi krvavo zaradili i dali, ne gospodari se mudro i pravo. Zaslugom Radićeve rupaške stranke i velikosrpskih radikala troši se u našoj državi devet puta više za vojničke potrebe, nego za našu poljoprivredu! Od 11 dinara, koje težač, radnik, obrtnik i činovnik daju državi za škole, poljoprivredu i vojsku, troši se 9 dinara za vojsku, 1 za poljoprivredu, a 1 za škole! Za svu ovu blagodat zahvalite, braćo Hrvati, Radićevoj stranci, koja je godinu i pol sjedila u vladi i izradila 2 državna proračuna!

Selački narod nema svoga staleškog zastupstva, seljačke komore. Ti, hrvatski težače, plaćas u Banovini na 20 dana oranja 4800 dinara poreza, a u Srbiji se na to plaća samo 810! Naši težački momci moraju da služe dugi vojnički rok od godine i dvije dana, dok se u drugim državama taj snizuje! Za sve to nisu u Skupštini Tvojoj zastupnici iz Radićeve rupaške stranke ništa učinili, da nepravde nestane i ona, i ako su radićevci toliko sjedili u vladi, još uvijek stoji nad našim glavama.

Braćo hrvatski radnici i mornari!

Od Vas su do sada znali samo da vuku novac i povjerenje ljudi, koji s Vašim novcem i povjerenjem nisu znali gospodariti. Vama je nametnut porez na tjelesni rad; čekaju da Vam udare ličnu dohodarinu. Ali nitko od njih nije rekao: Dat ćemo Vam osiguranje za starost i nemoć. — Danas radnik i radnica-šiškinja rade po 20, 30 i 40 godina naporno, a kad ih izdade snaga i kad im počnu ruke drhtati, moraju da idu na cestu prošiti, jer krivnjom lijenih i bezbrližnih narodnih zastupnika nemamo osiguranja za starost i nemoć kao druge države! Sramota je, da se ovako postupa s ljudima, koji su cio svoj život izgarali u radu i bili kao rudari, kamenari, sluškinje ili bilo na koji način tjelesni radnici, beskonačno vrijedni i poštovani! Sramota je za radnički stalež, ako i jedan radnički glas bude predat Radićevoj rupaškoj, velikosrpskoj samostalskoj ili radikalskoj stranci, te velikosrpskoj Davidovićevoj stranci, koje su sjedile za ovo devet godina u vladi i ništa nisu u tom pogledu učinile.

Braćo drugih staleža,

koji zarađujete svoj kruh kao činovnička sirotinja, kao obrtnici i trgovci, promislite prije 11. rujna dobro i tek onda glasujte. U našoj državi danas još nema općega prava glasa, jer su od njega izuzete naše majke; u našoj Skupštini gospoda zastupnici nisu godinama donosili osim proračuna ikakav drugi veliki korisni zakon.

Braćo hrvatski izbornici!

Mi Hrvati u našoj državi još nismo potpuno uvaživani i ravnopravni. Od 18 ministara 17 su Srbi, predsjednik Skupštine je Srbin, i ako bi već radi položaja Hrvata tu morao biti Hrvat; težač u Hrvatskoj plaća više poreza nego onaj u Srbiji. Za jednako visoku najmovinu plaća u Zagrebu kućevlasnik 33.915 Din, a u Beogradu 7534; u Državnom Savjetu i Glavnoj Kontrolni su u ogromnoj većini Srbi, premda smo kao Hrvati na velikom stupnju kulture i gospodarskog razvoja.

Kod nas vlada centralizam. Sve se vuče u Beograd, sve najvažnije i važno mora da ide u Beograd. Tamo se sve rješava i mi Hrvati mora da čekamo, dok iz Beograda šta dobijemo. Na sramotu pravde u državi biraju srpski krajevi 25 poslanika više nego bi išlo po pravdi Božjoj i ljudskoj. Zato se u Beogradu gospodari s novcem i inače često puta, kako hrvatski narod to ne bi htio. Muku treba mučiti, dok dobijemo koju željeznicu, ali se u predratnoj Srbiji zato brzo i spremno grade velike željeznice.

Mi Hrvati želimo da gospodarimo svojim novcem u svojoj kući! Tražimo decentralizaciju, tražimo svoj hrvatski sabor u kojemu ćemo mi sebi košulju krojiti! Ne želimo i ne ćemo, da nas u Beogradu nadglasuju Srbi svojim brojem, koji je za 25 poslanika izvještachen, a koji je mnogo veći i radi toga, što se našlo mnogo hrvatskih izdajica, koji ne će da stoje na hrvatskom narodnom programu i glasuju za srpske i velikosrpske stranke, i jer se naša Radićeva rupaška stranka, koja je napustila i izdala hrvatski decentralistički program.

Braćo hrvatski izbornici!

Svemu zlu u državi krive su stranke, koje su ostavile narod u neznanju i bijedi. Te stranke danas stupaju pred Vas i traže Vaše povjerenje, i mi Vas pozivamo hrvatski, bratski, srdačno:

Nemojte dati glas svoga povjerenja nijednoj stranci, koja ima svoju centralu u Beogradu. Te stranke vode ili obični Velikosrbi ili pak ljudi, koji nemaju smisla za naše potrebe i koji ne će da nam dadu, da u svojoj kući gospodarimo svojim novcem i svojim autonomnim zakonom i davstvom: Nemojte glasovati ni za one ljude, koji će Vam doći u ime hrvatstva i hrvatske sloge, ali koji za hrvatski i narod ništa učinili nisu!

Nemojte glasovati ni za koju frakciju velikosrpskih radikala! Radikalni ljudi su htjeli, da se ova država prozove Velika Srbija; oni su odvučli sve u Beograd; oni su gospodarili tako, da se danas hrvatski težač i radnik slabo osjećaju. Radikalna stranka je lijena, gospodska i ne pokazuje smisla za narodne potrebe.

Nemojte, braćo hrvatski izbornici, glasovati za Sv. Pribićevića! On je nas Hrvate i naša društva proganjao; on je tjerao iz aktivne službe Hrvate-činovnike; on je komesario svojim ljudima po našim općinama. Nije Hrvat, tko glasuje za Pribićevićevu stranku, koja je glasovala skupa sa Davidovićem za to, da Srbi imaju 25 zastupnika više!

Nije Hrvat, tko glasuje za srpsku zemljoradničku i velikosrpsku demokratsku stranku, koje nastupaju zajednički! Velikosrpski demokrati Davidovićeve boje su onako sjajne mijenjali 1920. g. naše krane u dinare, te smo mi i bili oštećeni za skoro četiri petine svojih krvavo zaštedenih truda; zastupnik te stranke Timotijević govori zastupnicima hrvatskoga naroda: „Crkajte, puknite!“ Srpski zemljoradnici su varali narod sa agrarnom reformom, oštetili ga i sada hoće da love hrvatske glasove za blok nehrvatskih velikosrpskih stranaka.

Nemojte, braćo hrvatski izbornici, glasovati za Radićevu rupašku stranku. Stjepan Radić je zavađao hrvatski narod s republikom, on nije htio dolaziti u Skupštinu, kad je bilo potrebno, da se utuku centralističke težnje; on je izdao svoj stari program, popeo se na ministarske stolice, brao plaće od stotine hiljada i ostavio naš hrvatski narod, da bježi u tuđinu. Hrvatski ponos i čast traže, da ne glasujete za čovjeka, koji je u ruci nađen, koji je obična politička varalica! Pitajte, braćo Hrvati, što je doista učinio gospodin Pavle Radić, koji se navraća u Dalmaciju samo u izbornu vrijeme, i što su učinili Zagorac i Bačinić! Sramota je, hrvatski težače, ako dadeš povjerenje onim ljudima, za čije vlade umalo da nisi bio upropašten teškom taksom ria maloprodaja vina!

Neka ni jedan hrvatski glas ne padne u žaru advokata Kožula, koji je do jučer bio sa Radićem, a kojega srpski radikali ne će da svojim moći uklone sa šibenske općinske uprave, i ako nema većine hrvatskih šibenskih općinara, u nadi, da će on otići koji glas jakim hrvatskim strankama. Lista advokata Kožula ne predstavlja nikakvu stranku, Nema ni kakvog izrađenog programa i nema za što da traži i deset hrvatskih glasova.

U nedjelju 11. rujna glasujte u TREĆU žaru za listu Hrvatske pučke stranke, koja je u Dalmaciji pod vodstvom ustrajnog Hrvata, dugogodišnjeg hrvatskog zastupnika Šibenika

Dra Ante Dulibića

te narodnim povjerenjem južne Dalmacije budućeg zastupnika hrvatskog Splita i Sinja, i profesora Iva Jurasa,

sina naših hrvatskih ostrva ispred Zadra, razvila barjak hrvatskog ponosa i hrvatskih prava. Hrvatska pučka stranka je stranka mira, kršćanske ljubavi, ponosa i socijalne pravde, ona je stranka maloga čovjeka, težaka, radnika, obrtnika, trgovca i činovničke sirotinje; ona traži, da mi Hrvati u ovoj državi budemo jednakopravni: da dobijemo svoj sabor, svoju odgovornu autonomnu vladu, da hrvatski težak ne mora da bieži u tuđinu. Hrvatska pučka stranka nije nikada mijenjala program, ni popustila u hrvatskim zahtjevima te ponosito stupa pred hrvatski narod pojačana i traži pravom njegovo povjerenje, koje nikada izdala nije niti će izdati!

Tko hoće pravdu i poštenje, neka 11. rujna glasuje u TREĆU žaru za težaka, Ramljaka, Bulata, Teskeru, radnika Felloinovića obrtnika Kulića, drugare-ekonome Mašinu i Librenjaka i školovane ljude Jurasa, Vunića, Kneševića i Kovačevića. Naša Hrvatska će doživjeti sretnijih dana s vjerom u Boga, narod i socijalnu pravdu, a naš sirotinjski, ribarski, radnički i mornarski narod bolji i mirniji život.

Živio hrvatski narod! Živjela Hrvatska pučka stranka!

IZBORNI ODBOR HPS.

Velebno orlovsko slavlje u Preku.

27. i 28. VIII. održalo je Krešimirovo Orlovsko Okružje u Šibeniku svoj glavni okružni slet u Preku u proslavu 1100. godišnjice rođenja sv. Ćirila i 80. godišnjice života presvij. biskupa dra J. Marčelića. Dani su to nezaboravnoga slavlja, dani oduševljenja, orlovske discipline, reda i ljubav za Orlovstvo i za orlovske žrtve. Tko je pak prisustvovao ovom slavlju, snebivao se i u čudu pitao: Otkuda toj omladini tolika volja, žar i ljubav za Orlovstvo i za orlovske žrtve. Tko je pak prisustvovao ovom slavlju, dobio je odgovor na to pitanje u orlovskoj lozinci: „Euharistija, Žrtva, Apostolat“.

U subotu 27. VIII. Preko je u svečanoj opremi. Užurbanost orlovskih i orličkih odora, lepršanje zastava, srgovi, cvijeće, zelenilo. Tačno u 10^{1/2} sati ulazi u luku parobrod sa pokroviteljem sleta presvij. biskupom drom J. Miletom i učesnicima akademije. Velika četa prečkih orlova i orlica u odorama sa svojom glazbom na čelu čeka svoga Natpastira. Parobrod pristaje, glazba zavrta, mužari pucaju, zvana slave, urnebesni „Živio biskup dr J. Mileta“ i „Bog živi“ zaori Prekom.

Br. potpredsjednik Šime Matićin oduševljeno pozdravlja miloga Natpastira i druge goste, te im zahvali dobrodošlicu. Izmijenivši pozdrave povorka otprati presvij. biskupa do župnoga stana. Cijelo poslije podne se isposijeda muško i žensko, staro i mlado, jer je cijelo Preko uhvatilo zanos vjerski, zanos orlovskih ideala.

U 7 sati započe bakljada. Duga hrvatska trobojka od 240 lampiona uz gusti špalir pučanstva ide do stana presvij. biskupa Marčelića. Br. predsjednik Svetko Mašina zanosnim govorom ocrtu blagoslovljeni rad presvij. biskupa za Boga, narod, Hrvatstvo, Orlovstvo i Preko. Nato presvij. starina od ganaća tronatim glasom ohrabri mlade Kristove vitezove na daljni požrtvovni rad za vjekovite ideale Hrvata: za vjeru svoju katoličku i mili hrvatski rod.

Slijedila je zatim svečana akademija u vrtu Uljarske zadruge sa slijedećim programom:

1. Proslav. 2. Mlakar: Orii. (Simbolička vježba.) — Izvadaju članovi (Šibenik). 3. M. Caratan: Hrvatskoj. (Simbolička vježba.) — Izvadaju članice (Preko). 4. St. Grandov: Vježbe s palicama. — Izvadaju naraštajci (Sali). 5. D. Žanko: Seljačke vježbe. — Izvadaju članovi (Preko). 6. Vježba s lukovima. — Izvada ženski pomladak (Preko). 7. A. Zaninović: Euharistija, Žrtva, Apostolat. (Simbolička vježba.) — Izvadaju naraštajci (Šibenik). 8. Vježba devetorice. — Izvadaju naraštajci (Preko). 9.

Vježba na spravama (ruče). — Izvadaju prednaji (Šibenik). 10. N. Delost: Mi smo Orii. (Simbolička vježba.) — Izvadaju članovi (Preko). 11. Igra šumskih vila. (Ritmička igra.) — Izvadaju članice (Šibenik). Sve su tačke bile uprav umjetnički izvedene te popraćene burnim pljeskanjem.

Nedjelja 28. kolovoza značio je vrhunac orlovskoga trijumfa u Preku.

U 5^{1/2} sati pripio je sa parobrodom iz Sušaka obljubljeni predsjednik Hrvatskog Orlovskog Saveza dr Ivo Protulipac sa ostalim učesnicima sleta iz Zagreba, Sušaka i Krka. Burno pozdravljeni uz jek orlovske glazbe krenuše ravno na zajedničku sv. pričest u župnu crkvu, dok je međutim budnica orlovske glazbe po cijelom Preku sve, što orlovski čuti i diše, sakupila pred euharistijskoga Kralja, da mu zavjere vjernost živi i mrtvi. Međutim stigloše sa lsta u velikom motornom čamcu „Neptun“ stotinjak braće Orlova i Orlica srdačno pozdravljeni od velikoga broja braće i sestara Preka i Poljane.

Preko sv. Mise presvij. biskup dr J. Mileta vatrenim je govorom potakao svoje drage Orlove i Orlice na toplu i nježnu ljubav prema presv. Euharistiji i više stotina vjernika nahranio hranom anđela.

Međutim prispjeva posebni parobrod „Ugljan“ sa izletnicima iz Šibenika, Vodica, Drišta, Martera, Filipjakova i t. d. — njih oko 450 na broju. Cijela je obala bila pokrta crvenim košuljama i bijelim bluzama prečkih Orlova i Orlica, koji su nestrljivo čekali dolazak one braće i sestara, koji su im pred dvije godine svojim prvim izletom ulili u srce oduševljenje i zanos za veliki orlovski pokret. Izmijenivši vatrene pozdrave, svrstani u veliku povorku krenuše na sletišta. Uto eto braće i sestara iz Malog Iža, gdje pod barjakom na čelu ponosno stupaju i pridružuju se milim gostima. Nemalo zatim prispješe sa desetak okićenih lađa braća i sestre iz dragoga trojista: Sali, Zaglav, Luka, te živahnim poklicima dopraćeni na sletišta stupaju među orlovske i orličke čete. Bilo je na okupa par hiljada orlova i orlica. Još ih je toliko imalo da dođe posebnim parobrodima iz Raba, Novalje, Paga, Privlake, Petružana i t. d., da nije nevrjeme odvratilo izletnike od sleta. Bila su zastupana valjda sva mjesta otočja sjeverne Dalmacije, a tako isto i veliki broj mjesta na kopna.

Namah slijedi manifestaciona povorka po mjestu. To je vojiska, to je falanga Kristovih vitezova, koja prijatelje Orlovstva zadivljuje, a protivnike zaprepasuje.

To je čudna četa nekupljena, ko se ina kupi četa.

To je četa, kojano je spravna mrijeti

Za krst časn, kijem se krsti, Za krst časn i slobodu zlatnu.

Tu se pjeva, tu se kliče. Glazbe sviraju, zvana zvone, zvana slave, cvijeće se po toj četi sipa.

„Ide četa, kuda? kamo?“

Ide uz trijumfne poklike mjestom, da se zatim sakupi pred općinskim domom i tu prisustvuje najvećoj tajni naše vjere — sv. Misi.

Tihu je sv. Misu otčitalo presvij. biskup dr J. Marčelić, kojoj je, kao i kasnije zborovanju, prisustvovao i sreski poglavar g. dr Rajević. Misne je dijelove pratila šibenska i prečka orlovska glazba te skladno pjevanje orlova i orlica.

Iza sv. Mise slijedilo je javno zborovanje. Otvara i predsjedava zborovanju br. Svetko Mašina, potpredsjednik Krešimirovog Orlovskog Okružja. Prvi uzima riječ presvij. biskup dr Mileta. U kratkim, sočnim i krepkim potezima razvija temu: „Orlovstvo i Katolička Akcija.“ Ističe, da nam u tomu služe za uzor sv. Ćiril i Metod, koji su i kao svjetovnjaci revno radili u Apostolatu. Br. predsjednik HOS-a dr I. Protulipac dokazuje — kako već to on znade — u čemu sastoji orlovska moralna sila. „Hoćemo, veli, ne organizacije novca i parađa, već hoćemo, da na jakoj kulturnoj i religijskoj bazi sagradimo budućnost hrvatskoga naroda.“ Br. Vl. Kulić, predsjednik šibenskog Orlova ističe, kako je orlovski pokret samo nastavak onoga, što je hrvatski narod kroz vijekove ljubio naima — rad za vjeru i dom. Pokazujući rukom na izgubljeni Zadar ističe ljubav Orlova i Orlica spram neoslobođene braće. Br. F. Ž. Donadini, predsjednik splitskog Tomislavovog Okružja ističe, kako bez vjere nema ni narodnosti, ni socijalne pravde, ni međusobne vjernosti. Napominje riječi Strossmayerove, da se ne bi usudio u istoj sobi spavati sa čovjekom bez vjere. Dak br. Šime Letinić vatrenim riječima dokazuje, kako će radom na orlovskoj lozinci zasjati sjajna budućnost našem hrvatskom narodu. Klicanjem Papi, Kralju, biskupima, Orlovstvu završuje se zborovanje.

Posli je podne u 4^{1/2} sati započe javni nastup pred velikom masom od oko 5000 gledalaca. Nastup je izveden sa ovim programom: 1. D. Ulaga: Proste vježbe za 1927. — Izvadaju članovi. 2. D. Žanko: Proste vježbe za 1927. — Izvadaju članice. 3. V. Lach: Naraštajске vježbe za 1927. — Izvadaju naraštajci. 4. E.

Nikišić: Proste vježbe za 1927. — Izvadaju naraštajke. 5. D. Žanko: Seljačke vježbe. — Izvadaju članovi. 6. Z. Matijašić: Vježbe pomlatka za 1927. — Izvada muški pomladak. 7. Proste vježbe za 1927. — Izvada ženski pomladak. 8. Vježbe na spravama: a) Ruče. — Izvadaju prednaji (Šibenik), b) Preča. — Izvadaju naraštajci (Šibenik). 9. D. Mihanović: Prednjačke vježbe. — Izvadaju prednaji. 10. Vježbe s rupčićima. — Izvadaju vodičke Orlice u svojoj nar. nošnji. 11. Vladaraki: Najnovije stanje Hrvata. (Simbolička vježba.) — Izvadaju članovi (Šibenik). 12. Vijećac. — Izvadaju članice (Preko). 13. Vježbe na preči. — Izvadaju prednaji (Šibenik). 14. Skupinske vježbe — Izvadaju članovi (Sali).

Sve su tačke programa bile precizno i s razumijevanjem izvedene. Tu se moglo vidjeti, kako Orlovstvo njeguje tjelesne sposobnosti i čini, da se tijelo podvrgava duhu. Tu se opaža, kako se ima napose da izgaja muška, a napose ženska omladina. Iz kretanja muške omladine odskakne junaštvo, muževnost, tjelesna energija, a iz kretanja ženske omladine nježnost, gracija, ljupkost, djevojačka čednost. Nastupilo je u vježbama usve 400 vježbača i vježbačica svih kategorija.

Na koncu je pred svrstanim četama Orlova i Orlica i svim prisutnim gledaocima predsjednik HOS-a br. dr I. Protulipac izrazio svoju radost nad ovako sjajno usojelim sletom. Potaknuo je sve prisutne na daljni rad i žrtve za orlovske ideale pod vodstvom Crkve, da se obistini želja velikoga Pape: Obnoviti sve u Kristu!

Uto se spustila noć. Bakljada se kao prošle večeri uputila, da pozdravi mile goste, koji su se imali dijeliti od orlovskoga Preka. Vatrometi letu neba pod oblake, kao odraz čuvstva orlovske omladine, koja leti mišlju i srcem do Božjega sunca. Sva je obala vatrom rasvijetljena kao odraz orlovskih srdaca, koja bukte ljubavlju za Boga i narod. Hrle k nebu crveni, bijeli i plavi cvijetici krasnih vatrometa. kao poljapci orlovske omladine prema vječnim, neugasivim idealima vječne domaje. Cijela je obala u nekom čudesnom, svetom zanosu — da ne rekne delirijum. Tisuće se srdaca spojilo. Isto osjeća, istome se raduje. Tisuće ustiju kliče Bogu, rodu svome, Papi, Kralju, neutrudivom vodstvu HOS-a, moćnom, nesavladivom, jedinstvenom Orlovstvu.

Parobrod kreće. Sve je u nezapamćenom zanosu. Braća, koja se još nikada vidjela nijesu, htjela bi da izmijene međusobno srca, da se tako nikad ne rastave. Mnogima se

od ganuća oči orosiše. Pače neki kao spontano bacaju baklje u more kao odraz nerazdijeljene ljubavi za milom braćom i sestrama. U moru svijetla, rasvjete, vatrometa uz sviranje glazbi, uz gromorno klicanje „Bog živi“, uz pucanje mužara braća se rastaju.

Parobrod se već udalio i silom rastavio braću i sestre. Noć je razastrla svoja krila. U prepunom parobrodu nitko ne osjeća pospanost i umornost, nitko se ne osvrće na valove, vlada neobično raspoloženje, posebni zborovi neprestano pjevaju, sve je razdragano i zaneseno. Parobrod se zaustavlja najprije u Filipjakovu, gdje neke noćne ptice pokušale, da izazivlju, ali bivaju zaglušeni od orlovskih poklika i pjesme. Teško se dijeliti, stoga se ponovno pjeva orlovskabimna, glazba udara više koračnica, ali na-

pokon putovati valja, jer je Šibenik daleko. Opet pjevanje, opet poklici opet svirka. I sve se to nastavlja u gluhoj noći. Tek neobična vatra, kao da cijela obala gori, sjeća nas, da smo stigli u Vučigrade i da se treba dijeliti sa braćom iz Murtera i Stankovaca. Uprav je udaralo pò noći, kada smo pristali. Sva je obala živa, jer su braća, koja su bila prisiljena da ostanu kod kuće, dočekala svoje i, da budu bar dijelom dionici njihova veselja, obilaze u povorci Murterom uz pijev orlovskih pjesama. Isti se prizor obnavlja u Vodicama. Istom iz 2 s. poslije ponoći stigomo u Šibenik. I tako se zaključilo ovo velebno orlovsko slavlje.

Braće Orlovi i Orlice! Dok je ovakve braće i sestara, „rod naš izginiti ne će“!

Bog živi!

Orao

Skupštine HPS u Piramatovcima, Rupama i Čitluku.

Skupština u Piramatovcima.

U nedjelju 4. t. mj. odaslanici Hrv. Pučke Stranke na čelu sa g. Vladimirom Kulićem održali su u 9 sati ujutro javnu skupštinu u Piramatovcima (općina Skradin). Skupština je bila brojno posjećena, a protokle je u miru i redu. Na skupštini je govorio Vl. Kulić o programu HPS prikazujući zorno slušaateljima, što hoće HPS da postigne za dobro hrvatskoga naroda. Svi prisutni saslušali su govor sa najvećom pozornošću, a na koncu skupštine klicali hrv. pučkoj stranci i njezinim vodama.

Skupština u Rupama.

Skupština u Rupama održana je pred velikim brojem birača isto u nedjelju 4. t. mj. u 12 sati. Na njoj je govorio Vl. Kulić o programu HPS upoređujući ga sa programima drugih stranaka. Govorio je o nepravdi, koja vlada u ovoj državi, osobito o nejednakom postupku u pitanju poreza i o gospodarskim prilikama i zapuštenosti našega sela, te o zapostavljanju Hrvata u raznim granama uprave. Govor je bio saslušan sa velikom pozornošću i velikim odobravanjem tako, da su skupštinarci bili baš zadovoljni i svoje zadovoljstvo izrazili kličući HPS i njezinom vodstvu.

Velika javna skupština u Čitluku.

Skupština u Čitluku (općina Promina) održala se isto u nedjelju 4. t. mj. u 4 sata poslije podne. Na skupštini je bilo do 500 birača. Skupštinu je otvorio seljak Validžić, koji je lijepim riječima pozdravio braću seljake i predstavio nosioca liste prof. Ivu Jurasa i srećkoga kandidata Vladimira Kulića, koji su bili pozdravljeni sa strane skupštinaru oduševljenim klicanjem „Živili“. Iza seljaka Validžića uzeo je riječ nosilac liste prof. I. Juras razvijajući geslo HPS: za križ, hrvatstvo i plug. Govor prof. Juras bio je pun zdravih misli i jedino pravo poučno predavanje. Govorio je o prava i dužnostima čovjeka uopće. U svom govoru dotakao se i nepravde, koja Hrvati osjećaju u ovoj državi, kao i svih ostalih pitanja, koja interesiraju svakoga građanina ove naše države. Govorio je također i o vanjskoj politici iznijevši mnogošta o istoj i navodajući konkretne slučajeve, kako se i u tome griješilo

sa strane nekih diplomata ove države. Pozvao je birače, da se svi ko jedan čovjek okupe oko HPS, koja hoće mir i red u ovoj državi, a koja također radi na tome, da zavedaju dobri odnošaji sa bratskim državama te želi mir i sa drugim državama. Govor prof. Juras bio je saslušan od skupštinaru sa velikom pozornošću i prekidan više puta sa velikim odobravanjem, a na koncu je bio urnebesno pozdravljen od svih skupštinaru.

Iza prof. Juras govorio je Vladimir Kulić o poreznoj politici, koja vlada u ovoj državi, upoređujući sa brojkama, kako Hrvati u ovoj državi plaćaju mnogo veće poreze, nego što se plaćaju u Srbiji, tako da smo mi Hrvati oštećeni za milijarde dinara i baš zato dovedeni na prosjački štap. Istaknuo je također, kako do danas ni radikalna ni demokratska, a ni Radičeva stranka koje su bile na vladi, nijesu ništa učinile za hrvatski narod. Dokazom je tome velika zapuštenost naših krajeva, gdje se nije kroz toliko godi na napravila nijedna čitrija po selima, nijedna škola podigla u raznim krajevima našim, a niti putevi popravili. Očrtao je još u svom govoru vrline nosioca liste prof. Juras, uvjeravajući skupštinaru, kako im se glasovanjem za prof. Juras i za HPS pruža jamstvo, da će koliko prof. Juras, toliko drugi naši ljudi, koji će ovoga puta biti izabrani, raditi za svoj narod nesebično, ustrajno i da ne će nikada klonuti, a još manje izdati svoj hrvatski narod, kao što je to učinio Stjepan Radić. Baš zato treba da se cio hrvatski narod okupi oko barjaka Hrvatske Pučke Stranke, kako se okupio bratski čehoslovački narod oko svoje pučke stranke, kojoj su na čelu ljudi, koji su prožeti pravom kršćanskom ljubavlju prema svom bratu i srodniku, te time uvelike unaprijedio svoje blagostanje i uklonio mnoga zla, koja su ga tištila. To će isto doživjeti hrvatski narod, ako ovoga puta dade svoje povjerenje HPS. Na koncu pozvao je sve prisutne birače, da se ne daju više varati od nikoga, pak da svi ko jedan čovjek glasuju za hrvatsku pučku stranku, jer je ona jedina prava i iskrena prijateljica hrvatskom narodu. Govor g. Vl. Kulića bio je također nagrađen velikim odobravanjem i klicanjem.

Zatim je uzeo riječ obljubljeni župnik i rođeni sin Promine O. Ivan Bronić, koji je svojim lijepim govorom i zdravim mislima oduševio sve svoje suseljane te pozvao braću birače, da se svi svrstaju u redove HPS, da glasuju za istu, pak će time pokazati svoju svijest i svoju ljubav za svetu vjeru i svoja Hrvatska.

Skupštinu je završio svojim lijepim govorom seljak Validžić pozdravivši skupštinaru, prof. Juras i Vladimira Kulića. Skupštinaru nato pozdraviše prof. Juras i Vl. Kulića sa urnebeskim klicanjem „Živili“.

Veliki broj skupštinaru dopratio je prof. Juras i Vl. Kulića sa barjaticima do kuće čestitoga starine i velikoga borca za hrvatstvo Ante Čorića, gdje su bili pogođeni. Ova skupština bila je uistinu veličanstvena koliko brojem prisutnih birača, toliko lijepim redom, koji je vladao na skupštini.

Sastanci HPS u Dubravi, Slivnu i Vrpolju.

U nedjelju održala je Hrvatska pučka stranka u mjestima šibenske općine mnogo izbornih skupština.

Šibenski izaslanici stranke održali su u 9 sati javni zbor u Dubravi. Govorili su težak Josip Tambaća i B. Dulibić. Sastanku je prisustvovala jedna stotina izbornika, koji su govornike pomno saslušali i njihova izlaganja odobravanjem pratili. U Dubravi HPS stoji danas bolje no ikada.

Oko podneva je nakon savršenoga fijaska radčevaca te „općinske stranke“ advokata Kožula u Slivnu, čijim se izaslanicama narod grohotom smijao, slušajući sve moguće psovke i gluposti, u velikom nevezanom razgovoru pred velikim brojem težaka iznio B. Dulibić gledište stranke na stanje u državi i ne razne politička pitanja.

U 3 sata poslije podne održana je javna skupština HPS u Vrpolju, kojoj je prisustvovalo više od jedne stotine osoba. Govorili su J. Tambaća i B. Dulibić o komunalnoj politici, političkom položaju Hrvata u državi te o raznim gospodarskim i socijalno-političkim pitanjima. Narod je pomajivo saslušao govornike odobravajući im. Nakon sastanka oporao je narod dobro glavu „općinskoj stranci“, najnovijim saveznicima srpskih radikala, koje će ovi držati do 12. o. mj. na općini, ne bi li skupili koji hrvatski glas i omogučili, da bude izabran koji radikal.

Hrvatska pučka stranka stoji danas u šibenskoj općini daleko bolje, nego kod lanskijh opć. izbora.

† Jerko Defilipis.

Ugasio se život narodno-prosvjetnog radnika. Ugasio se život muža, koji je kao učitelj, pjesnik i rodoljub stekao opće priznanje.

Kao učitelj službovao je u šibeničkom i zadarskom kotaru te u Cresu kao upravitelj muške hrvatske škole družbe sv. Ćirila i Metoda. U svim je mjestima ostavio tragove nacionalnoga rada, te ga svi spominju kao vrsnoga nastavnika, koji je rijetkim samoprijegom znao posijati zdravo sjeme morala i nepretka.

Osobita je patriotsku djelatnost razvio za službovanja u Cresu. U raznim prigodama održavao je pa-

triotiske govore šireći nacionalnu misao među istarski narod, koji se i prije rata nalazio pod pritiskom talijanskih elemenata. U istom duhu spjevao je bezbroj krasnih pjesama, u kojima izbija iz njega sav njegov patriotski dah i velika njegova pjesnička vrijednost. Radi svega takova nacionalnoga rada bio je optužen kao opasni narodni radnik, a zatim odmah interniran.

Njegove su bezbrojne lirске pjesme pune nježnosti i čisti su izliv njegove plemenite pjesničke duše, a sad, kad se spremao, da dade u štampa dogotovljenu zbirku ljubavnih i patriotskih pjesama, pokosila ga je neumoljiva smrt.

Preveo je i objelodanio god. 1912. Schillerovo „Zvono“ sa životopisom narokta, a s francuskoga preveo je „Novelle“ Dodeove.

Otrag tri godine položio je kod mjesne real-gimnazije ispit zrelosti, te se upisao na pravni fakultat univerze u Zagrebu, a poslije dvije godine položio je vrlo dobrim uspjehom prvi državni ispit.

Jerko Defilipis obdaren je bio odličnim sposobnostima te je radi rijetkih vrlna bio opće ljubljen i štovan. Dobra je mnogima učinio, a bio je među prvima, kad je trebalo priložiti obol u kakvu humanitarnu, narodnu i kulturnu svrhu. Kako je radi svega toga bio cijenjen i ljubljen, očito se vidjelo po mnoštva naroda, koji ga je ispratio do vječnoga počivališta.

Njegove rijetke odlike, njegov patriotski rad i dobrota sreća očrtao je nad njegovim lijesom dirljivim riječima Slavomir Siničić, šk. nadz. u m. Uspomena na Jerka Defilipisa ostat će dugo u srcima mnogobrojnih njegovih štovatelja, znanaca i prijatelja.

Laka mu bila ova zemlja, koja je volio i za koju je dosta u životu propatio! P. u m. I Ucviljenoj obitelji i rodbini izrazujemo svoje najiskrenije saučelice.

O smrti

svoga milog učenika

JEROLIMA DRAGOMIRA DEFILIPISA

bivšeg učitelja, pravnika i upravnika »Monte Promina«.

Vrh sjajnoga sretnog doma
Smrt savjela crna krila,
Spustila se poput groma,
Čuvara mu ugrabila.

Mještite sreće, mještite nada,
Ostavila samu tugu,
Da mu muči sina mlada
I ubija vjernu drugu.

Al' i mrtav na nje pazi,
Jer od smrti jače mi je,
K svom zemaljskom raju slazi,
Tatne tješi blagosilje.

A iz svakog kućnog kuta
K tužnima se glasi viju:
Ni grob savim ne proguta,
Koga vjerna sreća kriju.

U Šibeniku, 30. augusta 1927.

A. Krilečić

Iz Uredništva.

Radi izbornoga proglašenja HPS, izvješća o orlovskom sletu u Preku i nedjeljnim vlašćkim utakmicama u Šibeniku morali smo izostaviti gradske vijesti, podlistak i mnogo drugoga gradiva. Cijenjene čitaoc moli-mo, da to vvažite.

Brill

Biser kremova za obuću

Izborni sastanak HPS u Šibeniku.

Pozivlju se svi pristasa i prijatelji Hrvatske Pučke Stranke u Šibeniku, da u petak 9. rujna 1927. u 7 sati večer pristupe na

izborni sastanak HPS

koji će se održati u gornjim prostorijama Badžane.

Na njemu će prvaci stranke: dr Ante Dulibić, nosilac liste prof. Ivo Juraš, kotarski kandidat Viade Kulić i dr. govoriti o političkom položaju i predstojećim skupštinskim izborima.

Izborni odbor HPS za Šibenik.

Skupštine HPS u Raslinama i Bilicama.

U nedjelju 4. rujna odaslanici HPS iz Šibenika i Bilica sa don Antom Radićem na čelu održali su na otvorenome javnu skupštinu u Raslinama, na kojoj se sastalo čitavo selo. Skupilo se oko 100 ljudi, koji su vrlo pomno i s odobravanjem saslušali razlaganje don A. Radića i još jednog odaslenika o HPS drugim strankama i predstojećim izborima. Ovdje je po prvi put održana skupština Hrv. Pučke Stranke, pak sa odaslanici naroda protunacili također program HPS, koji im se jako sviđio. Osobito se svima sviđelo, što im govornici njesu obećavali zlatna brda, već vrlo stvarno govorili. Agitatori drugih stranaka su ih prošlih godina raznim obećanjima gadno izverali, pa su ih već sili. Skupština, koja je protekla u najboljem redu, završila se klicanjem HPS, dru Ante Dulibića i stalim prvacima HPS.

Na povratku iz Raslina isti izaslanici stranke održali su na otvorenome uspjelu javnu skupštinu u Bilicama, na kojoj je govorio don Ante Radić i još jedan odaslanik te su prisutnicima rastumačili program HPS i zlu politiku Radićevu. Prisutni birali su ih s najvećim oduševljenjem saslušali te izjavili, da će uvijek slijediti jedino ispravnu i zdravu politiku Hrvatske Pučke Stranke.

"ITO" pasta za zube - najbolja!

Radiona

svakovrsnih besćava Hönlig i Kosmat, Zagreb, Kloonička cesta 9 imade na sebi i na svakom izboru nove i različne uz dnevne cijene. Vanjske se narudžbe obavljaju brzo i savjesno.

Nedjeljne veslačke utakmice u Šibeniku.

U nedjelju 4. t. mj. su se održale prvenstvene veslačke utakmice u jolama de mer u Šibeniku. Kako ovu vrstu lađa imaju samo primorski klubovi, to se nije ni očekivalo, da će na iste pristupiti i naši klubovi iz unutrašnjosti. No svatko se nadao, da će se barem primorski klubovi redom odazvati. Osobito se računalo na sušački klub „Jadrani“ i dubrovački „Neptan“, koji ove godine nijesu prigustovali nikakvim utakmicama, te prema tome nijesu imali ni izdataka kao drugi klubovi, koji su se odazvali pri oatrigerskim u Splitu. Svakome je jasno, da jedino ova takmičenja podižu sportske klubove i da je bez njih život i rad u klubovima potpuno mrtav.

Dalo se prigode njima svima produženjem roka za upis, da se prijavu, ali i direktni pozivi ostali su bez uspjeha.

Sudjelovale su naše najbolja dva kluba na moru: „Gusar“ iz Splita i „Krka“ iz Šibenika.

Momčad „Krke“, koja se povratila iz Coma, umorna od puta, dala se odmah na treniranje, ali burno vrijeme i velika promjena temperature veoma je loše djelovala na njih, tako da su par dana pred utakmice šestorica veslača „Krke“ ozbiljno oboljela od prehlade. „Krka“ je zamolila Savez, da bi se ove utakmice odgodile za nekoliko dana, ali radi velikih poteškoća, koje bi tim nastale novim raspisima, JVS nije pristao na odgodu i tako su se utakmice morale na određeni termin održati. Šanse „Krke“ bile su veoma slabe, ali agilna momčad, i ako bolesni, ipak su punim povjerenjem startali.

Utakmica je počela tačno u četiri sata popodne sa:

Četvorka za prvenstvo države. Pruga 1500 met. Pehar JŠK „Gusar“. Branioc „Gusar“ Split. „Krka“ nastupa sa tri rezerve. Borba do kraja ogorčena. Na cilj stiže prvi „Gusar“ u 5'21 1/5; druga „Krka“ u 5'23 1/5.

Dvojka za prvenstvo države. Pruga 1500 met. Pehar Općine Crikvenice. Branioc „Krka“ Šibenik. „Krka“ nastupa sa jednom rezervom. „Krka“ vodi cijelu prugu i stiže na cilj u 5'54; „Gusar“ u 5'56 1/5. Vrijeme je netačno, jer razlika između pobjednika i pobjedenoga bijaše 3 dužine lađe. Ovom pobjedom „Krka“ konačno osvaja ovaj lijepi pehar grada Crikvenice. Veslači „Krke“ u dvojki god. 1925. Bujas i Kužina, 1926. Bujas-Iljadica, 1927. Bujas-Iljadica, korm. sve tri godine Chiabov.

Četvorka za pomladak ispod 17 godine. Pruga 800 met. Pehar Sokolskog Društva u Šibeniku novoustanovljeni. Prva „Krka“ u 3'11; drugi „Gusar“ 3'18. Ovi mladići „Krke“ zaslužuju svaku pohvalu. Stilski potpuno dotjerani, a sa svojim marljivim vježbanjem izdržali su do kraja tako, da su „Gusarovu“ dobru momčad potpuno pregazili.

Osmerka za prvenstvo. Pruga 2.000 met. Pehar grada Šibenika novoustanovljen. „Krka“ nastupa sa dvije rezerve. Prva „Krka“ u 6'49; drugi „Gusar“ 7'1 1/5. I ako fizički slabija momčad „Krke“, uspieva sigurno tući onu mnogo jaču „Gusarovu“. Ovdje se mogla vidjeti ona silna razlika u stilu (načinu vožnje), koja je „Krki“ i donijela sve njezine po-

bjeđe, što može zahvaliti vrijednome treneru g. Petru Ivanovu.

Water-polo: „Krka“ protiv reprezentacije otoka Zlarina svršava sa 5:1 za „Krku“.

Vrijeme veoma povoljno. Kako je ovo prva utakmica ove vrsti u Šibeniku, to je bio rekordan broj gledalaca: preko 5.000. Koliko ovaj broj pokazuje veliko zanimanje za ovaj sport i ljubav prema „Krki“, to ipak ne opravdava onaj veliki postotak besplatnih gledalaca, koji nijesu htjeli da uplate malu ulaznicu, nego su profitirali od otvorene obale i tamo navaliili, a baš zahtjevi su ovih gledalaca najveći. Ni njihovo vladanje prema pobjednicima nije za pohvalu. Nepristojno vladanje jednoga dijela gornje publike mora se spsolatno pokuditi, jer su oni s tim samo nanijeli štetu ugledu našega Šibenika. Sportski odgovorna publika mora da povlađuje pobjedniku, ali zato ne smije niti da daju sve za taj sport, kad nijesu kadri niti da plate ulaznicu za gledanje utakmica. Osim ove publike bilo je i malo „finije“ gospode, osobito u nekim čameima, koji su redateljima i blagajnicima na moru uz geste neodgojenih ljudi, odbili da plate ulaznicu za lađe. I takvi ljudi u našem gradu, što je najgora, zapremaju prva mjesta kod naših društava. Možemo se zbilja i s njima ponositi. No svaki početak ima ovakvih nedostataka, pak se nadamo, da gosti, koji su od Šibenika i od „Krke“ bili veoma lijepo, srdačno i sportski dočekani, ne će moći da se potuže na ove utakmice, koje su inače veoma lijepo priređene i izvedene. Ovo je mali pokušaj za veće stvari.

Svečani dani gospodina „predsjednika“.

Jučer je Šibenik počastio svojim posjetom bivši republikanski „predsjednik“ Radić. Pričaju nam o njegovu boravku u Hotelu „Krka“ ove zanimive detalje: G. predsjednik je isa mrtavoga pouzdanog sastanka ogladnio te mu je dr Sime Vlašić glavom rezao salamu. Mora da salama nije baš ugodno djelovala na želudac Radićev, jer je brzo skočio prema 00-prostoriji. Poleti za njim dak Andrija Luetić i najspremnije, kako nam kažu, otvori vrata, a predsjednik kotarske organizacije Marko Žaja nije nikako mogao da nađe jednu prikladnu spazvu za g. predsjednika.

Večer se g. Radić pobojao pješke ći na stanicu te je otrčao u automobila. Međutim je ipak obasut jajima, kojima je slučajno izbjegnuo, ali je zato direktor gimnazije g. Belas, koji se s njim vozio, odnio oštećen novi klobuk.

U sjevernoj Dalmaciji žara HPS je trećal U nedjelju 11. rujna svi spustite u nju svoje kuglice!

SVETLA GLAVA

DECE TEK SA

**Dr OETKER-
OVIM
BACKINOM**

Najbolje iskušane recepte šalje na želju besplatno i prosto od poštanskih pristojba
Dr. OETKER d. z. o. z., Maribor.

POKUŠTVO

**ZA GOTOVO I NA OTPLATU
KOD TRGOVINE POKUŠTVA
I TAPETARIJE**

RIKARD DELFIN - ŠIBENIK

VELIKI IZBOR DJEČJIH KOLICA

**U Australiju
za Lira šterlinga 28.-**

**U Južnu Ameriku
za Lira šterlinga 19.-**

otprema Agencija
Tražite upute.

JOSIP JADRONJA — ŠIBENIK

PUČKA TISKARA — ŠIBENIK

Prima na izradbu sve u tiskarku struku zasijecajuće radnje.

Izradba brza i točna.
Uz najumjerenije cijene.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik
Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavnik: Jerolim i Vjekoslav Matačić).